

— татарски остатък у руситѣ), дзилове, свирки. Руски подофицеръ пѣ. Хорътъ пѣ за Кавказъ, бойове, Шамилъ, Биконсвилдъ, за туцитѣ, дори имаше и наченки отъ български военни традиции: „разбойници залавяли, по балкани, по гори“. Ние съ княза бѣхме на чардака надъ морето. Пи се вино; дадоха се дарове на музиката. Голѣмо хоро се завъртѣ. Ganz soldatische Haltung der Cavallerie [напълно солдашко държане на кавалерията]. Подиръ това всички отидохме на морето, *clair de lune, la barque grecque à l'ancre* [лунно освѣтление, гръцка лодка на котва], тъмно море (*sombre et triste* [мрачно и тъжно], никога не е тихо), две (червени) свѣтлини—Галата и Варна, вѣтъръ въ леката нощъ. Но е по-сурово отъ Адриатическото, липсва маслинената гладкостъ, топлината на всички цвѣтове, безвѣтрието и лазурътъ. Пѣненето на Ползикова. Стоиловъ като Санчо въ лодката. Князътъ отиде да спи; общъ *regret* [съжаление], че така скоро трѣбва да заминемъ отъ тукъ за ужасната София. Ние пихме чай на чардака. Хитрово декламира откъслечи отъ Лермонтова, „Сонь Попова“ (безъ штановъ) на Алексея Конст. Толстой. Къмъ полунощъ опаковахме и легнахме да спимъ. Преди това дойде телеграма отъ Арсениева — Вълковичъ приема, ала иска да види програмата (могълъ да дойде самъ презъ Бургасъ инкогнито!).

11 юлий/29 юний, понеделникъ. Петровденъ. Станахъ много рано, още на 5 часа, тъй че почти не съмъ спалъ. Седѣхъ сутринята край морето. Закусихъ съ Хитрово. Програма на изпращането на Негово Височество. Заминаването на багажа, животъ около него, гавази, цигани, войници, Яя въ фустанела, руски артилерийски подофицеръ. Конница предъ манастира. Ние заминахме още на 9 ч. предъ княза, азъ съ Клоппенбургъ, който цѣла нощъ игралъ карти съ Хитрово и други. Весели петровденски компании по лозята. Варна — народътъ е вънъ отъ града. Безмѣрно грозенъ типъ на старитѣ гагаузски баби. На гарата и тамошнитѣ сцени, *la haute volée bulgare* [българскитѣ високи сановници] бѣха събрани тамъ, имаше и нѣкои гърци. The greck bishop [гръцкиятъ владика] (Кирилъ, билъ отъ Сливенъ, говорѣлъ и французски, не се запознахъ съ него) и the viceconsul [и вицеконсултъ]. Разговаряхъ съ учителитѣ, програмата, французски езикъ. Съ Милана и Папанчева (две работи, сега едната и другата — да се пренесе границата отататъкъ). Между гърцитѣ има партии досежно продажбата на манастира на княза; едни искатъ да го отстъпятъ за поддържането на владиката, други за училищенъ фондъ, трети нищо не искатъ да отстъпятъ. „Девненското“ езеро, дълбоко, *verde* [зелено] (морето е синьо), бѣли пѣнливи вълни по него. Князътъ пристигна, говори съ гърцитѣ. Качихме се въ салонния вагонъ, князътъ, адютантитѣ, Хитрово, Стоиловъ, Ухтемски и азъ съ бѣла фуражка. Потеглихме, гръмко ура (10 часа).